Euroopa Parlament
2024-2029

VASTUVÕETUD TEKSTID

P10_TA(2026)0022

Euroopa tehnoloogiline suveräänsus ja digitaristu

Euroopa Parlamendi 22. jaanuari 2026. aasta resolutsioon Euroopa tehnoloogilise suveräänsuse ja digitaristu kohta (2025/2007(INI))

Euroopa Parlament,

– võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut (ELi toimimise leping), eriti selle artikleid 173, 179 ja 190,

– võttes arvesse komisjoni 29. jaanuari 2025. aasta teatist „ELi konkurentsivõime kompass“ (COM(2025)0030),

– võttes arvesse komisjoni 11. veebruari 2025. aasta teatist „Komisjoni tööprogramm 2025. Üheskoos edasi: julgem, lihtsam ja kiirem liit“ (COM(2025)0045),

– võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. septembri 2023. aasta määrust (EL) 2023/1781, millega kehtestatakse meetmete raamistik Euroopa pooljuhiökosüsteemi tugevdamiseks ja muudetakse määrust (EL) 2021/694 (kiibimäärus)[1],

– võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. detsembri 2022. aasta direktiivi (EL) 2022/2555, mis käsitleb meetmeid, millega tagada küberturvalisuse ühtlaselt kõrge tase kogu liidus, ja millega muudetakse määrust (EL) nr 910/2014 ja direktiivi (EL) 2018/1972 ning tunnistatakse kehtetuks direktiiv (EL) 2016/1148 (küberturvalisuse 2. direktiiv)[2] ,

– võttes arvesse Euroopa Liidu Küberturvalisuse Ameti (ENISA) 2024. aasta märtsis avaldatud üksikasjalikku aruannet „Foresight cybersecurity Threats for 2030 – Update 2024“ (Küberturvalisuse

---

1 ELT L 229, 18.9.2023, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/1781/oj.

2 ELT L 333, 27.12.2022, lk 80, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2022/2555/oj.

ohtude prognoosimine 2030. aastaks – ajakohastatud 2024. aasta aruanne)[3],

– võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. oktoobri 2024. aasta määrust (EL) 2024/2847, mis käsitleb digielemente sisaldavate toodete küberturvalisuse horisontaalseid nõudeid ja millega muudetakse määrusi (EL) nr 168/2013 ja (EL) 2019/1020 ning direktiivi (EL) 2020/1828 (küberkerksuse määrus)[4],

– võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. aprilli 2019. aasta määrust (EL) 2019/881, mis käsitleb ENISAt (Euroopa Liidu Küberturvalisuse Amet) ning info- ja kommunikatsioonitehnoloogia küberturvalisuse sertifitseerimist ja millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EL) nr 526/2013 (küberturvalisuse määrus)[5],

– võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 19. detsembri 2024. aasta määrust (EL) 2025/38, millega nähakse ette meetmed, et tugevdada liidus solidaarsust ja suurendada suutlikkust küberohtude ja intsidentide avastamiseks, nendeks valmistumiseks ja neile reageerimiseks, ning millega muudetakse määrust (EL) 2021/694 (kübersolidaarsuse määrus)[6],

– võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 19. detsembri 2024. aasta määrust (EL) 2025/37, millega muudetakse määrust (EL) 2019/881 seoses hallatud turbeteenustega[7],

– võttes arvesse komisjoni 21. veebruari 2024. aasta valget raamatut „Kuidas rahuldada Euroopa digitaristu vajadusi?“ (COM(2024)0081),

– võttes arvesse Mario Draghi 9. septembri 2024. aasta aruannet Euroopa konkurentsivõime tuleviku kohta,

– võttes arvesse Enrico Letta 17. aprilli 2024. aasta aruannet „Much more than a market“ (Palju enamat kui turg),

– võttes arvesse komisjoni 2. juuli 2024. aasta teatist „Digikümnendi olukorda käsitlev 2024. aasta aruanne“ (COM(2024)0260),

---

3 https://www.enisa.europa.eu/publications/foresight-cybersecurity-threats-for-2030-update-2024

4 ELT L, 2024/2847, 20.11.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2847/oj.

5 ELT L 151, 7.6.2019, lk 15, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2019/881/oj.

6 ELT L, 2025/38, 15.1.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2025/38/oj.

7 ELT L, 2025/37, 15.1.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2025/37/oj.

– võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. detsembri 2022. aasta otsust (EL) 2022/2481, millega luuakse digikümnendi poliitikaprogramm 2030[8],

– võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. märtsi 2024. aasta määrust (EL) 2024/903, millega kehtestatakse meetmed avaliku sektori koostalitlusvõime kõrge taseme tagamiseks kogu liidus (Koostalitleva Euroopa määrus)[9],

– võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. juuni 2019. aasta direktiivi (EL) 2019/1024 avaandmete ja avaliku sektori valduses oleva teabe taaskasutamise kohta[10],

– võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. veebruari 2024. aasta määrust (EL) 2024/795, millega luuakse Euroopa strateegiliste tehnoloogiate platvorm (STEP) ja muudetakse direktiivi 2003/87/EÜ ning määrusi (EL) 2021/1058, (EL) 2021/1056, (EL) 2021/1057, (EL) nr 1303/2013, (EL) nr 223/2014, (EL) 2021/1060, (EL) 2021/523, (EL) 2021/695, (EL) 2021/697 ja (EL) 2021/241[11],

– võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. detsembri 2023. aasta määrust (EL) 2023/2854 ühtlustatud õigusnormide kohta, millega reguleeritakse õiglast juurdepääsu andmetele ja andmete kasutamist, millega muudetakse määrust (EL) 2017/2394 ja direktiivi (EL) 2020/1828 (andmemäärus)[12],

– võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2024. aasta määrust (EL) 2024/1309, mis käsitleb meetmeid, millega vähendada elektroonilise side gigabitivõrkude kasutuselevõtu kulusid, ning millega muudetakse määrust (EL) 2015/2120 ja tunnistatakse kehtetuks direktiiv 2014/61/EL (gigabititaristu määrus)[13],

– võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. juuni 2024. aasta määrust (EL) 2024/1689, millega nähakse ette tehisintellekti käsitlevad ühtlustatud õigusnormid ning muudetakse määruseid (EÜ) nr 300/2008, (EL) nr 167/2013, (EL) nr 168/2013, (EL) 2018/858,

---

8 ELT L 323, 19.12.2022, lk 4, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2022/2481/oj.

9 ELT L, 2024/903, 22.3.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/903/oj.

10 ELT L 172, 26.6.2019, lk 56, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2019/1024/oj.

11 ELT L, 2024/795, 29.2.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/795/oj.

12 ELT L, 2023/2854, 22.12.2023, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/2854/oj.

13 ELT L, 2024/1309, 8.5.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1309/oj.

(EL) 2018/1139 ja (EL) 2019/2144 ning direktiive 2014/90/EL, (EL) 2016/797 ja (EL) 2020/1828 (tehisintellekti käsitlev määrus)[14],

– võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 7. juuli 2021. aasta määrust (EL) 2021/1153, millega luuakse Euroopa ühendamise rahastu ning tunnistatakse kehtetuks määrused (EL) nr 1316/2013 ja (EL) nr 283/2014[15],

– võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2021. aasta määrust (EL) 2021/694, millega luuakse programm „Digitaalne Euroopa“ ja tunnistatakse kehtetuks otsus (EL) 2015/2240[16],

– võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 28. aprilli 2021. aasta määrust (EL) 2021/695, millega luuakse teadusuuringute ja innovatsiooni raamprogramm „Euroopa horisont“ ning kehtestatakse selle osalemis- ja levitamisreeglid ning tunnistatakse kehtetuks määrused (EL) nr 1290/2013 ja (EL) nr 1291/2013[17],

– võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 28. aprilli 2021. aasta määrust (EL) 2021/696, millega luuakse liidu kosmoseprogramm ja Euroopa Liidu Kosmoseprogrammi Amet ning tunnistatakse kehtetuks määrused (EL) nr 912/2010, (EL) nr 1285/2013 ja (EL) nr 377/2014 ning otsus nr 541/2014/EL[18],

– võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. märtsi 2023. aasta määrust (EL) 2023/588, millega kehtestatakse liidu turvalise ühenduvuse programm aastateks 2023–2027[19],

– võttes arvesse nõukogu 19. novembri 2021. aasta määrust (EL) 2021/2085, millega luuakse ühisettevõtted programmi „Euroopa horisont“ raames ning tunnistatakse kehtetuks määrused (EÜ) nr 219/2007, (EL) nr 557/2014, (EL) nr 558/2014, (EL) nr 559/2014, (EL) nr 560/2014, (EL) nr 561/2014 ja (EL) nr 642/2014[20],

– võttes arvesse nõukogu 13. juuli 2021. aasta määrust (EL) 2021/1173, millega asutatakse Euroopa kõrgjõudlusega

---

14 ELT L, 2024/1689, 12.7.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1689/oj.

15 ELT L 249, 14.7.2021, lk 38, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1153/oj.

16 ELT L 166, 11.5.2021, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/694/oj.

17 ELT L 170, 12.5.2021, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/695/oj.

18 ELT L 170, 12.5.2021, lk 69, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/696/oj.

19 ELT L 79, 17.3.2023, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/588/oj.

20 ELT L 427, 30.11.2021, lk 17, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/2085/oj.

andmetöötluse ühisettevõte ning tunnistatakse kehtetuks määrus (EL) 2018/1488[21],

– võttes arvesse nõukogu 17. juuni 2024. aasta määrust (EL) 2024/1732, millega muudetakse määrust (EL) 2021/1173 seoses EuroHPC algatusega idufirmade jaoks, et tugevdada Euroopa juhtrolli usaldusväärse tehisintellekti vallas[22],

– võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. detsembri 2018. aasta direktiivi (EL) 2018/1972, millega kehtestatakse Euroopa elektroonilise side seadustik[23],

– võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. aprilli 2024. aasta määrust (EL) 2024/1183, millega muudetakse määrust (EL) nr 910/2014 seoses Euroopa digiidentiteedi raamistiku kehtestamisega[24],

– võttes arvesse komisjoni ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja 21. veebruari 2025. aasta ühisteatist Euroopa Parlamendile ja nõukogule „ELi kaabliturvalisuse tegevuskava“ (JOIN(2025)0009),

– võttes arvesse komisjoni 29. jaanuari 2020. aasta teatist „5G turvaline kasutuselevõtt ELis: ELi meetmepaketi rakendamine“ (COM(2020)0050),

– võttes arvesse Euroopa deklaratsiooni digiõiguste ja -põhimõtete kohta digikümnendiks, milles võetakse kohustus „edendada digipööret euroopalikul viisil nii, et selle keskmes on inimene“[25];

– võttes arvesse komisjoni 30. detsembri 2021. aasta teatist „Kriteeriumid, mis võimaldavad analüüsida üleeuroopalist huvi pakkuvate tähtsate projektide elluviimise toetamiseks antava riigiabi kokkusobivust siseturuga“ (COM(2021)8481),

– võttes arvesse kodukorra artiklit 55,

– võttes arvesse tööstuse, teadusuuringute ja energeetikakomisjoni raportit (A10-0107/2025),

A. arvestades, et tehnoloogilist suveräänsust tuleks arvesse võtta kogu väärtusahelas alates tipptasemel teadusuuringutest kuni parema

---

21 ELT L 256, 19.7.2021, lk 3, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1173/oj.
22 ELT L, 2024/1732, 19.6.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1732/oj.
23 ELT L 321, 17.12.2018, lk 36, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2018/1972/oj.
24 ELT L, 2024/1183, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1183/oj.
25 ELT C 23, 23.1.2023, lk 1.

konkurentsi loomise ja suurema Euroopa suveräänsuse saavutamiseni;

B. arvestades, et EL toetub digitaaltoodete, -teenuste ja -taristu ning digitaalse intellektuaalomandi puhul rohkem kui 80 % ulatuses ELi-välistele riikidele;

C. arvestades, et vähestel tehnoloogiaettevõttel on kontsentreeritud võim peamiste digiturgude üle ja nad kontrollivad selle aluseks olevat internetitaristut, sealhulgas operatsioonisüsteeme, andmetöötlust, tehisintellekti, otsingumootoreid, sotsiaalmeediakasutust, digireklaami ja makseteenuseid;

D. arvestades, et meie tehnoloogiline suveräänsus sõltub suurel määral Euroopa võimest luua turutingimused, mis on vajalikud Euroopa äriühingute jõudseks arenguks ja omavaheliseks konkureerimiseks, mis suurendab nende toodete kvaliteeti;

E. arvestades, et EL ei pruugi suuta saavutada oma digikümnendi sihte ja eesmärke, mille hulka kuuluvad pilvandmetöötluse, suurandmete ja tehisintellekti kasutuselevõtt;

F. arvestades, et Euroopa ettevõtjad annavad väikese panuse ülemaailmsesse teadus- ja arendustegevusse tarkvara, internetitehnoloogia ja elektroonika valdkonnas, samal ajal kui USA ja Hiina on nendes sektorites esirinnas;

G. arvestades, et komisjoni digikompass, digikümnendi poliitikaprogramm ja konkurentsivõime kompass on olulised raamistikud Euroopa digitaalse ökosüsteemi tugevdamiseks, tehnoloogilise juhtpositsiooni kindlustamiseks ja pikaajalise majandusliku vastupanuvõime tagamiseks;

H. arvestades, et digitaristu koosneb ühenduvusega seotud riistvaraelementidest, sealhulgas kiudoptilised võrgud, 5G ja 6G, merekaablid, satelliidid ja spekter ning andmetöötlus, sealhulgas pooljuhid, andmekeskused, kõrgjõudlusega andmetöötlus ja kvanttehnoloogia, ning tarkvaraelementidest, sealhulgas identiteedilahendused, esemevõrk, pilv- ja tehisintellektisüsteemid, ning lisaks vahendavad süsteemid, sealhulgas reklaam, otsingumootorid, makse- ja sidesüsteemid;

I. arvestades, et ELi konkurentsivõime sõltub üha enam kõigi sektorite digiteerimisest, mida toetab vastupanuvõimeline, turvaline ja usaldusväärne digitaristu; märgib sellega seoses, et digitaalne ühtne turg on oluline väärtus, kuna see võib aidata äriühingutel kasvada ja laieneda;

J. arvestades, et digitaalse ühtse turu täielik potentsiaal on endiselt kasutamata, kuna ELi-sisene digiteenuste kaubandus moodustab vaid 8 % SKPst, mis on märkimisväärselt väiksem kui digitoodetega kauplemise 25 % osakaal;

K. arvestades, et eID-süsteemide, digitaalsete avalike teenuste ja e-tervise andmete kättesaadavus suureneb, kuid endiselt esineb märkimisväärseid lünki privaatsust tagavate, täielikult kasutajakesksete, juurdepääsetavate ja suveräänsete digitaalsete avalike teenuste pakkumises liikmesriikide vahel, mis on tingitud eID kasutuselevõtu erinevustest;

L. arvestades, et eID on praegu kättesaadav 93 %-le ELi elanikkonnast, kuid endiselt on keeruline saavutada 2030. aastaks 100 % avalike teenuste digitaalne kättesaadavus kodanikele ja ettevõtjatele;

M. arvestades, et koostalitlusvõime ja omavaheline seotus suurendaksid Euroopa majanduse konkurentsivõimet ning võiksid kasu saada sellisest poliitikast nagu avatud lähtekoodi eelistamine ja põhimõttest „avaliku sektori raha, avatud kood“ ning ühiste ja avatud standardite rakendamisest;

N. arvestades, et digitaristu on ELi tööstuse, sealhulgas autotööstuse ning ühendatud ja autonoomsete sõidukite võimaliku arendamise jaoks keskse tähtsusega; arvestades, et ühendatud ja autonoomsete sõidukite turvalise ökosüsteemi toetamiseks on vaja tugevat andme- ja sidetaristut;

O. arvestades, et kiudoptilised võrgud on üks ELi digitaristu alustalasid, mis võimaldavad kiiret internetiühendust, 5G-võrke ja tulevasi tehnoloogilisi täiustusi;

P. arvestades, et EL on 5G kasutuselevõtul 2030. aasta eesmärkide saavutamise osas maha jäänud, kuna kiudoptiline katvus on endiselt piiratud ja hõlmab ainult ligikaudu 64 % Euroopa kodumajapidamistest;

Q. arvestades, et tipptasemel ühenduvusega seotud investeerimisvajadused ELis on tohutud;

R. arvestades, et maale ja võrkudele juurdepääsuga seotud probleemide lahendamine on digitaristu eduka kasutuselevõtu seisukohast keskse tähtsusega;

S. arvestades, et ELi GOVSATCOMi algatuse eesmärk on tagada turvaliste, usaldusväärsete ja kulutõhusate riiklike satelliitsideteenuste pikaajaline kättesaadavus ELi ja liikmesriikide ametiasutustele, kes haldavad julgeoleku seisukohast olulisi taristut ja missioone;

T. arvestades, et kiipidel on oluline roll Euroopa tehnoloogilise konkurentsivõime ja vastupanuvõime suurendamisel;

U. arvestades, et komisjoni konkurentsivõime kompassis, puhta tööstuse kokkuleppes ja komisjoni 2025. aasta tööprogrammis mainitakse pooljuhttehnoloogiaid vähe või üldse mitte, hoolimata nende kriitilisest tähtsusest ELi tööstuseesmärkide jaoks;

V. arvestades, et kiibimäärus oli ajutine kohandamismehhanism, mille eesmärk oli lahendada teatavad pooljuhtide nappusega seotud probleemid; arvestades, et selle tegevusvaldkonnad piirduvad peamiselt kõrgtehnoloogiliste pooljuhtidega; arvestades, et ELi tegevus vanema põlvkonna pooljuhtide valdkonnas on ebapiisav; arvestades, et kiibimääruse läbivaatamine on kavas 2026. aasta septembris;

W. arvestades, et olemasolevatel Euroopa piirkondlikel klastritel on pooljuhtide sektoris oma roll ja neid tuleks veelgi tugevdada;

X. arvestades, et protsessorid, mälutehnoloogiad, graafikaprotsessorid ja kvantkiibid on Euroopa digitaristu ja tarneahela turvalisuse jaoks üliolulised;

Y. arvestades, et pilvteenused on väga olulised paljude arvutustegevuste ja andmetöötlusteenuste jaoks, millest on saanud konkurentsivõime oluline võimaldaja;

Z. arvestades, et ühtsed mudelid võivad suurendada ELi turu konkurentsivõimet, hõlbustades oluliste Euroopa alternatiivide tekkimist, mis tuginevad kohaliku turu oskusteabele ja kohalolekule;

AA. arvestades, et suuremahuline tehisintellekti taristu, näiteks tehisintellekti gigatehased, on hädavajalikud kõige keerukamate tehisintellektimudelite avatud ja koostööl põhineva arendamise võimaldamiseks;

AB. arvestades, et tehisintellekti väärtusahel on alles väljatöötamisel ja tehisintellekti mudelite arendamisega tegelemine on vaid osa sellest; arvestades, et Euroopa tehisintellekti lahendusi võib välja töötada Euroopa avaliku ja erasektori andmetöötlustaristu abil, mis soodustab innovatsiooni, ning eelkõige peaksid avalikule andmetöötlustaristule juurdepääsust saama kasu idufirmad ja väikeettevõtjad;

AC. arvestades, et tehisintellektimudelid, mida saab kasutada laialdaselt kättesaadaval riistvaral mõõdukate kuludega, võimaldavad rohkematel osalejatel kujundada tehisintellektisüsteemide loomist ja kasutamist ning pakuvad rakendustes vahetumat väärtust ja võimaldavad tehisintellekti demokraatlikumat kasutamist;

AD. arvestades, et praegu kujundavad tehisintellekti kasutuselevõttu, turustamist ja juurutamist sageli vähesed suured tehnoloogiaettevõtted; arvestades, et mõnesid tehisintellekti funktsioone ei võeta ELis kasutusele samal ajal kui ELi-välistes riikides, mis seab Euroopa ettevõtjad ja tarbijad ebasoodsasse konkurentsiolukorda;

AE. arvestades, et andmekeskused on arenenud digitaalühiskonna oluline osa, mis võimaldab hajutatud töötlemist ja andmete tulemuslikku säilitamist;

AF. arvestades, et andmete säilitamise usaldusväärne suutlikkus ja kättesaadavus on Euroopa vastupanuvõime ja arengu jaoks väga oluline; arvestades, et enamik Euroopas asuvaid andmekeskusi ei kuulu Euroopa äriühingutele;

AG. arvestades, et suuremahuliste andmekeskuste ehitamiseks ja käitamiseks on vaja märkimisväärseid investeeringuid;

AH. arvestades, et ligikaudu 9 % ülemaailmsest elektritarbimisest tuleneb andmekeskustest, pilvteenustest ja ühenduvusest;

AI. arvestades, et merekaablid on ülemaailmse ühenduvuse, majandusliku stabiilsuse ja turvalisuse jaoks elutähtis taristu, kusjuures üle 99 % rahvusvahelisest sidest toimub nende kaudu, ning need on endiselt haavatavad füüsilise kahju, küberohtude ja geopoliitiliste riskide suhtes;

AJ. arvestades, et turvaline ja vastupidav digitaristu on ülioluline, võttes eelkõige arvesse ELi, selle liikmesriikide ning tööstuse ja ühiskonna vastu suunatud küberrünnete arvu suurenemist;

AK. arvestades, et ELi meetmepakett 5G-võrkude turvalisuse tagamiseks on oluline, et ennetada küberspionaaži ja tugevdada ELi digitaristu tarneahelate toimekindlust;

AL. arvestades, et 21 % ettevõtjatest nimetab digiinvesteeringute takistusena nõuetele vastavusega seotut ja õiguskindlusetust;

AM. arvestades, et põhimõte „üks sisse, üks välja“ tagab, et võetakse arvesse kogu komisjoni algatustega kehtestatud koormust ja halduskoormus tasakaalustatakse samaväärse väärtusega koormuse kaotamisega samas poliitikavaldkonnas;

AN. arvestades, et tehisintellekti, pilv- ja kvantandmetöötluse ning andmekeskuste suure energiatarbimise tõttu tuleb digitaristu strateegiatesse integreerida kestlikkuse põhimõte;

AO. arvestades, et prognooside kohaselt peaks andmekeskuste energiatarbimine selle kümnendi lõpuks peaaegu kolmekordistuma, kasvades praeguselt ligikaudu 62 teravatt-tunnilt (TWh) enam kui 150 TWh-ni, mis tähendab, et selle osakaal kogu Euroopa energiatarbimises suureneb 2 %-lt 5 %-le;

AP. arvestades, et digioskuste nappus on endiselt suur probleem, sest ainult 54 %-l Euroopa kodanikest on vähemalt põhilised digioskused, mis jääb tunduvalt alla digikümnendi poliitikaprogrammis püstitatud eesmärgile 80 %;

AQ. arvestades, et prognooside kohaselt jõuab IKT-spetsialistide nappus ELis 2030. aastaks 12 miljonini, millega jäädakse selgelt alla ELi eesmärgile, milleks on 20 miljonit kvalifitseeritud töötajat;

AR. arvestades, et nii digikümnendi olukorda käsitlevas 2024. aasta aruandes kui ka Draghi aruandes rõhutatakse tungivat vajadust investeerida digi- ja loodusteaduste, tehnoloogia, inseneriteaduste ja matemaatika (MATI) oskustesse, et säilitada Euroopa tehnoloogiline suutlikkus ja ülemaailmne konkurentsivõime;

AS. arvestades, et 60 % ELi äriühingutest on teatanud raskustest kvalifitseeritud töötajate värbamisel sellistes valdkondades nagu tehisintellekt, küberturvalisus ja puhas tehnoloogia, mis takistab oluliselt innovatsiooni, konkurentsivõimet ning rohe- ja digipööret;

AT. arvestades, et tööturu praegused arengud, sealhulgas ülemaailmsed koondamised ja poliitiline ebastabiilsus väljaspool ELi, loovad võimaluse meelitada ELi kõrge kvalifikatsiooniga digitalente;

AU. arvestades, et konkurentsi- ja vastupanuvõime suurendamine eeldab asjakohast rahastamist; arvestades, et avaliku sektori poolne rahastamine võib toimida katalüsaatorina ning erasektori investeeringud ja konkurentsivõimelised turujõud on digitaristu pikaajalise arengu võti;

AV. arvestades, et tugev, paindlik ja tipptasemel teadusuuringute ja innovatsiooni ökosüsteem on oluline, et tagada ELi ülemaailmne konkurentsivõime ja juhtpositsioon strateegiliste tehnoloogiate, näiteks kvanttehnoloogia ja tehisintellekti valdkonnas;

AW. arvestades, et standardimine on tõelise Euroopa digitaalse ja tehnoloogilise suveräänsuse keskmes; arvestades, et standardite tähtsus suureneb, kuna tehnoloogiline konkurents kogu maailmas, eelkõige USA ja Hiinaga, kasvab;

AX. arvestades, et EL on võtnud kohustuse pidada läbirääkimisi partnerriikidega ulatuslike digikaubanduse lepingute sõlmimiseks, et edendada turvalise, vastupidava ja konkurentsivõimelise digitaristu arendamist;

AY. arvestades, et komisjon on kuulutanud välja pöördelise tähtsusega digikaubanduse lepingud Lõuna-Korea ja Singapuriga ning loob nii olulise pretsedendi tulevaste lepingute jaoks;

AZ. arvestades, et Euroopa Parlament ja nõukogu on kokku leppinud ELi horisontaalsetes sätetes, mis käsitlevad piiriülest andmeedastust ning isikuandmete ja eraelu puutumatuse kaitset ELi kaubanduslepingute digikaubanduse jaotises, mille komisjon on heaks kiitnud ja mis on jätkuvalt oluline vahend seoses digikaubanduse ja uute digikaubanduse lepingute loomisega;

Üldine sissejuhatus

1. rõhutab, et Euroopa suveräänsus on võime suurendada suutlikkust, vastupanuvõimet ja julgeolekut, vähendades strateegilist sõltuvust, vältides tuginemist välisosalejatele ja ühele teenuseosutajale ning

kaitstes elutähtsat tehnoloogiat ja taristut; nõuab tervikliku riskihindamisraamistiku väljatöötamist, et jälgida ja käsitleda sõltuvust kogu digitaalses väärtusahelas; rõhutab, et selline raamistik peaks olema aluseks ELi valmisoleku ja vastupidavuse tagamisele, tõhustades Euroopa tööstuspoliitikat ning hoogustades omamaist teadus- ja arendustegevust ning tootmisvõimet strateegiliste tehnoloogiate valdkonnas;

2. on arvamusel, et tehnoloogiline suveräänsus on suutlikkus kavandada, arendada ja laiendada digitehnoloogiaid, mis on vajalikud meie majanduse konkurentsivõime, meie kodanike heaolu ja ELi avatud strateegilise autonoomia jaoks globaliseerunud maailmas; on arvamusel, et see hõlmab ELi suutlikkuse tagamist teha autonoomseid otsuseid, koostööd usaldusväärsete ELi-väliste riikide ja üksustega, tarneahelate mitmekesistamist ja tugevdamist ning avatuse ja koostalitlusvõime kontseptsiooni edendamist, tagamaks, et Euroopa jääb atraktiivseks investeerimiskeskuseks;

3. tunnistab võimu üha suuremat koondumist ELi-väliste äriühingute kätte, mis piirab Euroopa suutlikkust teha uuendusi, konkureerida ja säilitada kontrolli oma digitaalmajanduse ja -ühiskonna ning demokraatia üle; on mures ülemäärase sõltuvuse pärast ELi-välistest osalejatest sellistes elutähtsates valdkondades nagu pilvetaristu, pooljuhid, tehisintellekt ja küberturvalisus, kus turu kontsentratsioon ja välismaine kontroll ähvardavad kahjustada Euroopa konkurentsivõimet, demokraatlikku vastupanuvõimet ja julgeolekut;

4. kinnitab veel kord, et EL peab jääma oma õigusaktide jõustamisel suveräänseks, eriti digivaldkonnas; mõistab kindlalt hukka reisikeelud, mille Ameerika Ühendriigid kehtestasid kodanikuühiskonna juhtidele Imran Ahmedile, Clare Melfordile, Anna-Lena von Hodenbergile ja Josephine Ballonile, kelle töö aitab kaasa turvalisemale digikeskkonnale kõigi jaoks ja võtab digiplatvormid vastutusele, samuti reisikeelu, mille Ameerika Ühendriigid kehtestasid endisele ELi volinikule Thierry Bretonile, kellel oli oluline roll ELi digivaldkonna reeglite kehtestamisel, ning nõuab nende tühistamist; kutsub komisjoni ja liikmesriike üles nendele enneolematutele rünnakutele kindlalt reageerima; võtab teadmiseks digiteenuste määruse[26] alusel hiljuti võetud normide täitmise tagamise meetmed läbipaistvus- ja riskimaandamiskohustuste rikkumise eest, näiteks X-ile määratud 120 miljoni euro suuruse trahvi; tuletab meelde, et ELi digivaldkonna õigusaktide täitmise tagamise eesmärk on tagada ELi õiguse järgimine ja põhiõiguste kaitse, mitte reguleerida poliitilisi vaateid; rõhutab, et uute funktsioonide, sealhulgas generatiivsel tehisintellektil põhinevate funktsioonide kasutuselevõtuga väga

---

[26] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 19. oktoobri 2022. aasta määrus (EL) 2022/2065, mis käsitleb digiteenuste ühtset turgu ja millega muudetakse direktiivi 2000/31/EÜ (digiteenuste määrus) (ELT L 277, 27.10.2022, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2022/2065/oj).

suurte digiplatvormide poolt peavad kaasnema asjakohased kaitsemeetmed ja riskimaandamismeetmed, et tagada ELi õiguse täielik järgimine, eelkõige seoses ebaseadusliku või manipuleeritud sisu levitamise ennetamisega; mõistab hukka teatavate erakondade, näiteks AfD, Reconquête, Fidesz või Konfederacja pakutava toetuse, kes kordavad väljastpoolt ELi pärit narratiive ning nõrgestavad ELi digivaldkonna õigusakte ja demokraatlikke väärtusi;

5. on veendunud, et ELi tööstustehnoloogia eesmärgid peaksid keskenduma peamistele strateegilistele tulevikutehnoloogiatele, nagu pooljuhi- või kvanttehnoloogiad, mis aitavad kaasa ELi avatud strateegilisele autonoomiale ning on olulised meie rohe-, digi- ja kaitsealase ülemineku jaoks;

6. tunnistab, et geopoliitiline maastik on muutunud ja sellest tuleneb võimalus Euroopa toodete ja teenuste turunõudluseks; näeb selles võimalust viia Euroopa usaldusväärsete ja turvaliste digilahenduste alal maailmas juhtpositsioonile;

7. rõhutab vajadust edendada toetavat regulatiivset keskkonda, mis soodustab innovatsiooni, investeeringuid ja tipptehnoloogiate arendamist Euroopas, kaitstes samal ajal ELi lõppkasutajaid eksterritoriaalsuse tagajärgede eest;

8. tunnistab, et digitaalse ökosüsteemi jaoks on vaja terviklikku Euroopa tööstuspoliitikat, mis hõlmaks kõiki asjakohaseid poliitikavaldkondi, nagu turulepääs, standardimine, teadus- ja arendustegevus, investeeringud, kaubandus ja rahvusvaheline koostöö; palub komisjonil selle tervikliku poliitika välja töötada, et vähendada kahjulikku strateegilist sõltuvust, tugevdada omamaiseid väärtusahelaid ning tagada turvaline, usaldusväärne ja innovatsioonipõhine digitaalne ökosüsteem, mis järgib Euroopa väärtusi;

9. tuletab meelde, et kõrgtehnoloogiliste toodete ja digiteenuste turud sõltuvad suurel määral välistest tarneahelatest, mis ohustab suveräänsust ja vastupanuvõimet; toonitab, kui oluline on suurendada tööstussuutlikkust ja tehnoloogilist oskusteavet kujunemisjärgus ja lõhkuvate tehnoloogiate valdkonnas, et toetada ELi avatud strateegilist autonoomiat;

10. rõhutab, et Euroopa tehnoloogilise suveräänsuse suurendamiseks tehnoloogia kiire arengu ajastul tuleb suurendada innovatsiooni ja kommertsialiseerimist, et luua vajalik võimekus; rõhutab, et Euroopa peab muutma end ülemaailmselt atraktiivseks ja paindlikuks ettevõtluskeskkonnaks, vähendades bürokraatiat, suurendades regulatiivset prognoositavust ning edendades ettevõtlust ja riskide võtmist;

11. tunnistab, et avatud strateegiline autonoomia ja demokraatlik vastupanuvõime peavad olema komisjoni tegevuskavas kesksel kohal ning et terviklik lähenemisviis peab hõlmama hankeid, rahastamist ja

pikaajalisi institutsioonilisi raamistikke, et luua elutähtsates valdkondades suveräänne digitaristu;

12. kutsub komisjoni üles analüüsima ja koostama kriitilise sõltuvuse liikide põhjaliku loetelu digitaristu ja -tehnoloogia valdkonnas, hinnates vähemalt salvestusteenuseid, identiteedi- ja maksesüsteeme, sideplatvorme ning neid toetavat tarkvara, protokolle ja standardeid, ning tegema ettepanekuid meetmete kohta, millega edendatakse selliste toodete ja teenuste turulepääsu, millel on tugev positiivne mõju ELi tehnoloogilisele suveräänsusele, vastupidavusele ja kestlikkusele; on sellega seoses veendunud, et konkreetsete hindamiskriteeriumide kasutamist riigihangetes võib edendada valdkondades, kus selline kriitiline sõltuvus on olemas; on veendunud, et sellised kriteeriumid võivad aidata stimuleerida konkurentsi ja tugevdada Euroopa tehnoloogilist suveräänsust, hõlbustades võimaluse korral Euroopa digitaalsete toodete ja teenuste hankimist;

Digitaalne avalik taristu

13. on kindlalt veendunud, et digitaristu on meie majanduse selgroog ning et seetõttu tuleks luua digitaalse avaliku taristu alustasand, mis tagab suveräänsuse ja konkurentsisõbraliku turukeskkonna; täheldab, et turg ei ole seda alustasandit paljudes olulistes valdkondades välja arendanud ning see on toonud kaasa monopolid ja sõltuvuse välismaistest osalejatest; rõhutab, et selle lünga täitmiseks peaks EL võtma juhtrolli digitaalsele avalikule taristule tugeva aluse loomisel, luues digitehnoloogia valdkonnad, mis koosnevad pooljuhtidest, ühenduvuslahendustest, pilvetaristust, tarkvarast, andmetest ja tehisintellektist; on veendunud, et Euroopa digitaalne avalik taristu peaks põhinema õiglastel ja konkurentsipõhistel majandusmudelitel ning kasutama ka juhtimismudeleid, kus erasektori äriühingud ega valitsused ei säilita tsentraliseeritud kontrolli; on arvamusel, et see peaks põhinema ühistel ja avatud standarditel, hõlmama koostalitlusvõimet ja omavahelist seotust, et vältida kasutajate sõltumist ühest müüjast ning ergutada innovatsiooni uute osalejate turuletulemise hõlbustamise teel, ning et see peaks vaikimisi tagama ka privaatsuse ja turvalisuse;

14. on veendunud, et digitaalse avaliku taristu kasutuselevõtul tuleks keskenduda valdkondadele, kus esineb kriitilist sõltuvust, nagu on kindlaks määratud komisjoni põhjalikus loetelus; kutsub komisjoni üles koostama üksikasjaliku ja tervikliku kava Euroopa digitaalse avaliku taristu loomiseks, määrates kindlaks Euroopa meetmete jaoks kõige sobivama tehnoloogia, ning nõuab tungivalt, et komisjon ja liikmesriigid eraldaksid Euroopa digitaalse avaliku taristu kasutuselevõtuks piisavad vahendid;

15. rõhutab, et Euroopa digitaalset avalikku taristut tuleks stimuleerida ELi tasandi koordineeritud meetmetega, et tagada Euroopa

teenuseosutajate kohalolek ja konkurentsivõime ning konkurentsivõimeline turukeskkond; rõhutab, et neid eesmärke ei saavutata üksnes reguleerimisega ja selleks on vaja märkimisväärseid avaliku sektori investeeringuid; tunnistab, et tulevane mitmeaastane finantsraamistik peaks seetõttu hõlmama sel eesmärgil rohkem rahalisi vahendeid, keskendudes ELi lisaväärtusele ja Euroopa digitaalse avaliku baastaristu rahastamisele;

16. tunnistab, et osana tulevasest mitmeaastasest finantsraamistikust peab EL võtma kohustuse suurendada kulutusi, et saavutada tehnoloogiline suveräänsus; rõhutab, et see peaks hõlmama sihtotstarbelist rahastamispaketti põhjalikus loetelus kindlaks määratud digitaalse avaliku taristu valdkondade arendamiseks ja kasutuselevõtuks ning lisavahendeid, et tagada konkurentsisõbralik turukeskkond muudes digivaldkondades;

17. on veendunud, et tulevase mitmeaastase finantsraamistiku rahastamisel tuleks seada prioriteediks aktiivne suutlikkuse suurendamine peamistes riist- ja tarkvara ning teenuste valdkondades, sealhulgas kõrgjõudlusega andmetöötlus, kvantarvutus, krüpteerimine ja side, ühenduvus, pilvandmetöötlus, andmed, veebi- ja tehisintellekti ökosüsteemid ning digitaalsed raamatukogud;

18. on arvamusel, et Euroopa digitaalne avalik taristu peaks põhinema ELi väärtustel ja jääma avatuks sarnaselt meelestatud ELi-välistele partneritele; kutsub komisjoni ja liikmesriike üles jätkama pingutusi seoses ÜRO digitaalse avaliku taristu arenguprogrammi raames tehtava tööga ja andma sellele rohkem hoogu;

19. tunnistab, et e-valitsuse teenuste pakkumine on tõhusate, turvaliste ja juurdepääsetavate avalike teenuste osutamise peamine võimaldaja, mis tuleks kavandada nii, et see hõlbustaks digitaalset tuvastamist, valitsuse andmete jagamist ja avaliku sektori makseid, moonutamata turge ja kahjustamata olemasolevaid erasektori lahendusi; rõhutab, et ELi lähenemisviis e-valitsuse teenustele peaks keskenduma digitaalse valitsuste ja kodanike vahelise ning valitsuste ja ettevõtjate vahelise suhtluse tugevdamisele, tagades samal ajal usalduse, koostalitlusvõime ja juurdepääsetavuse; on seetõttu veendunud, et turvaline ja tõrgeteta juurdepääs avalikele teenustele nõuab usaldusväärset e-identimise raamistikku, ning väljendab heameelt ettevõtluskukru väljakuulutamise üle, mille eesmärk on märkimisväärselt lihtsustada ettevõtjate ja avaliku sektori asutuste omavahelist sidet;

20. kutsub komisjoni üles arendama edasi avaliku huvi andmeplatvorme, mis võimaldavad turvalist piiriülest andmete jagamist avaliku ja erasektori üksuste vahel eelkõige tervishoiu-, linnaplaneerimise ja keskkonnaseire valdkonnas kasutamiseks; kutsub lisaks komisjoni üles edendama avalikes huvides toimivate ja tööstusharupõhiste

andmeplatvormide koostalitlusvõimet, et tagada sujuv andmevoog ja minimeerida samal ajal halduskoormust; märgib, et seda on võimalik saavutada, võimendades olemasolevaid turupõhiseid lahendusi, mille abil edendatakse innovatsiooni, säilitatakse usaldust ning järgitakse privaatsus- ja turvalisusstandardeid;

21. tunnistab, et kehtiva õigusraamistiku kohaselt on Euroopa kodanikel õigus kontrollida oma isikuandmeid ning et ELis loodud andmeid tuleb töödelda kooskõlas ELi õigusega; rõhutab, et privaatsuse ja isikuandmete kaitse on oluline, et luua usaldust digitaalmajanduse vastu, võimaldades Euroopa tarbijatel kindlustundega suhelda, olenemata sellest, kus nende andmeid töödeldakse; rõhutab, et Euroopa äriühingud, eelkõige väikesed ja keskmise suurusega ettevõtjad (VKEd), peavad saama kasutada andmeid seaduslikul, eetilisel ja turvalisel viisil, et edendada kestlikku majanduskasvu ja konkurentsivõimet;

Digitaristu

22. rõhutab, et digitaristu on Euroopa majanduse ja ühiskonna selgroog ning selle tähtsus kasvab jätkuvalt; kutsub komisjoni üles lisama kriitilise sõltuvuse liikide nõutud loetellu Euroopa digitaristu koosseisu põhjaliku hindamise, et olukorda igakülgselt analüüsida, riske hinnata ja tegevust koordineerida;

23. on veendunud, et digitaristu tugevdamiseks on oluline rakendada suutlikkuse suurendamise algatusi kriitilise tähtsusega valdkondades ELi tasandil; on seisukohal, et neis algatustes tuleks keskenduda avaliku taristu alustasandi arendamisele, nagu tehisintellekti gigatehaste võrgustik ja Euroopa veebi indekseerimise mudel; on arvamusel, et see alustasand annab ettevõtjatele võimaluse arendada oma ärimudeleid ja suurendada tehnoloogilist suveräänsust; juhib tähelepanu ELi loodud digilahendustele, nagu ELi digiidentiteet, mis võivad pakkuda ELi digimajanduse jaoks uuenduslikku taristut;

24. tunnistab elutähtsa digitaristu strateegilist tähtsust ning vajadust tugevdada selle turvalisust ja vastupanuvõimet; mõistab, et elutähtsa digitaristu hulka kuuluvad muu hulgas kaablid (maa- ja merekaablid), mobiilsidevõrgu tornid, satelliitsidesüsteemid, spektri- ja raadioseadmed, tundlikku teavet sisaldavad pilvserverid ja tundlikku teavet töötlevad andmekeskused ning teatavad tarkvaraelemendid, mis hõlmavad turvatarkvara, mis kaitseb elutähtsaid võrke ja andmekeskusi;

25. rõhutab vajadust tagada, et see taristu kuuluks ELi jurisdiktsiooni alla, mis tähendab, et selle puhul järgitaks täielikult ELi õigust; rõhutab lõimprivaatsuse ja sisseprojekteeritud turbe tähtsust; kutsub seetõttu komisjoni üles kehtestama õigusakte, et leevendada riske, mida põhjustavad kolmandatest riikidest pärit suure riskiga müüjad, sealhulgas riske, mida põhjustavad välismaise kontrolli all olevad energiatarnijad;

26. kutsub komisjoni üles keskenduma tulevaste seadusandlike ettepanekute ja tulevase mitmeaastase finantsraamistiku ettevalmistamisel ühtse turu süvendamisele kooskõlas Enrico Letta aruandes „Palju enamat kui turg“ ja Mario Draghi aruandes „Euroopa konkurentsivõime tulevik“ esitatud soovitusega, et päästa valla digitaalse ühtse turu potentsiaal;

27. võtab teadmiseks nendes kahes aruandes esitatud soovitused, mille kohaselt EL vajab paradigma muutust, st üleminekut ühenduvuse edendamiselt ELis elektroonilise side ja ühenduvuse ühtse turu loomisele; toetab lihtsustatud, ühtlustatud ja innovatsioonisõbralikku telekommunikatsiooniraamistikku, mis tagab ausa konkurentsi ja taristu kättesaadavuse;

28. väljendab heameelt komisjoni valge raamatu „Kuidas rahuldada Euroopa digitaristu vajadusi?“ üle, milles kirjeldatakse kolme sammast: 3C-võrgustiku ehk ühendatud koostööpõhise andmetöötlusvõrgustiku loomine, digitaalse ühtse turu väljakujundamine ning Euroopa kaitstud ja vastupidavad digitaristud;

29. peab valget raamatut ja sellele järgnevat konsultatsiooniprotsessi osaks käesolevaks ametiajaks kavandatud seadusandlike algatuste, sh digivõrkude õigusakti ettevalmistamisest; kutsub komisjoni üles käsitlema digitaristut kogu selle protsessi vältel terviklikumalt ja tunnistama, et digitaristu hõlmab peale puhta ühenduvuse paljusid elemente; rõhutab vajadust lisada igale uuele digipoliitika meetmele mõjuhinnang;

30. nõuab tungivalt, et komisjon lihtsustaks ja ühtlustaks telekommunikatsioonireegleid osana tulevasest digivõrkude õigusaktist ja laiemast digipaketist;

31. kutsub komisjon üles esitama ELi pilvandmetöötluse ja tehisintellekti arendamise õigusakti ettepaneku, et tugevdada Euroopa andmetaristut ja edendada Euroopa pilveteenuse osutajaid; rõhutab, et selle õigusakti eesmärk peaks olema aktiivselt luua Euroopa pilvandmetöötluse ja tehisintellekti ühtne turg;

32. tunnistab, et tipptasemel digitaristu kasutuselevõtt kogu ELis nõuab märkimisväärseid investeeringuid, ning tunnistab, et selle eesmärgi saavutamiseks on hädavajalik nii avaliku kui ka erasektori rahastamine; väljendab muret riskikapitali ja investeeringute rahastamise jätkuva nappuse pärast Euroopas, mis õõnestab tehnoloogilist suveräänsust; kutsub komisjoni üles märkimisväärselt suurendama avaliku ja erasektori investeerimisvahendeid, sealhulgas riskikapitali, strateegilisi platvorme ja sihtotstarbelisi rahastamisvahendeid idu- ja kasvufirmadele elutähtsa tehnoloogia sektorites; rõhutab, kui oluline on võimendada riigihankeid, et toetada avatud ja koostalitlusvõimeliste digilahenduste kasutuselevõttu ja laiendamist, ning tagada, et erakapital, konkurents ja innovatsioon muutuksid keskpikas ja pikas

perspektiivis Euroopa digiülemineku peamiseks liikumapanevaks jõuks;

Kiire ühendus

33. on arvamusel, et tulevane digivõrkude õigusakt peab toetama eesmärki tagada 2030. aastaks kõigile ELi tarbijatele kvaliteetne ühenduvus, eelkõige äärealadel ja maapiirkondades, ning kõrvaldama haldustõkked 5G ja 6G ning turvalise ja kiire lairibaühenduse kasutuselevõtul;

34. tunnistab telekommunikatsioonitaristu üha suuremat lähenemist pilve- ja servtehnoloogiale ning näeb avatud raadiosidevõrkude potentsiaali kõige arenenumate tehnoloogiliste lahenduste pakkumisel, kulude vähendamisel ja ühenduvuse koostalitlusvõime parandamisel; usub, et ühenduvuse tulevik seisneb eri tehnoloogiate, nagu 5G/6G, WiFi ja satelliittehnoloogia vastastikuses täiendavuses, kus sujuv integreerimine toob kasu nii ettevõtjatele kui ka tarbijatele;

35. tunnistab, et kuna pilv- ja servtöötluse teenused muutuvad kiiresti, arenevad ühenduvusvõrgud kiiresti innovatsiooniplatvormideks ning sõltuvad üha enam pilvandmetöötlusest, tehisintellektist, virtualiseerimisest ja muust tehnoloogiast;

36. nõuab julgete eesmärkide seadmist traadita sidevõrkude arendamiseks ja uuendamiseks, tunnistades vajadust laiapõhjalise lähenemisviisi järele, mis hõlmab pilvandmetöötlust, tehisintellekti, servtöötlust ja kvantarvutust; rõhutab, et elektroonilise side, eriti vertikaalselt integreeritud telekommunikatsiooni innovatsiooni ökosüsteem peaks jääma turupõhiseks, ning nõuab, et tulevased reguleerivad meetmed põhineksid kehtivate õigusnormide põhjalikul teadmistepõhisel mõjuhinnangul;

37. tunnistab, et igas suuruses ettevõtjate vaheline konkurents on ka edaspidi peamine tegur, mis soodustab ühendusvõrkudesse investeerimist; kutsub liikmesriike üles tagama, et vaskpaarvõrgud vahetatakse järk-järgult välja kiudoptiliste võrkude või 5G tehnoloogia vastu, eriti kui võrk vajab korrapärast hooldust või ajakohastamist, tagamaks, et üleminek toimub teostataval viisil ning võimaldab teenuseosutajatel seda logistiliselt ja rahaliselt planeerida;

38. rõhutab, et kõigil ELi tarbijatel peaks olema juurdepääs piisava kvaliteediga, usaldusväärsele ja taskukohasele ühendatusele, mis aitab suurendada nõudlust ühenduvusteenuste järele; kutsub komisjoni ja liikmesriike üles laiendama ja ajakohastama digivõrke, eriti maapiirkondades, ning toetama avaliku ja erasektori investeeringuid lairibaühendusse ning 5G ja 6G kasutuselevõttu, säilitades samal ajal küberturvalisuse standardid ja sisseprojekteeritud turbe põhimõtted;

39. on veendunud, et kuna digitaalse ühenduvuse taristu, nagu kiudoptiline ühendus, 5G ja 6G, on tulevikus tööstuse konkurentsivõime jaoks otsustava tähtsusega, peaks tulevane mitmeaastane finantsraamistik hõlmama vahendeid võrgutaristu ulatuslikuks kasutuselevõtuks, kõrvaldades olemasoleva kasutuselevõtulünga, et saavutada digikümnendi 2030. aasta eesmärgid, luues kodanike jaoks üleeuroopalise 5G katvuse ja tagades tööstuse 4.0 vahendite eduka kasutuselevõtu;

Kiudoptika

40. rõhutab, kui oluline on kiirendada kiudoptiliste võrkude ja kaasaegsete traadita sidesüsteemide kasutuselevõttu, mis suudavad pakkuda kiireid, turvalisi ja usaldusväärseid digiteenuseid;

41. tunnistab vajadust seada prioriteediks kiudoptiliste otseühenduste loomine kodumajapidamiste, ettevõtete ja avaliku sektori asutuste jaoks, et tagada ülikiire ja usaldusväärne ühendatus, lisaks võrkude kasutuselevõtule üheaegselt avalike ehitustöödega sellistes valdkondades nagu teed, vesi ja elekter, et muuta kiudoptika kasutuselevõtt sujuvamaks;

42. väljendab heameelt gigabititaristu määruse kehtestamise üle, mis vastab kasvavale vajadusele kiirema, usaldusväärse ja andmemahuka ühenduvuse järele; tunnistab, et väga suure läbilaskevõimega võrkude kasutuselevõtuks on oluline jagada kaablikanalite ja mastide kasutust, et optimeerida ressursse ja vähendada kulusid; nõuab tungivalt, et liikmesriigid lihtsustaksid loamenetlusi ja ühtlustaksid reegleid, et vähendada rahalisi ja haldustõkkeid kiudoptilise taristu laiendamisel;

5G ja 6G

43. on seisukohal, et erainvesteeringud on olulised selleks, et võtta kasutusele elektroonilise side võrgud, 5G ja 6G, mis on ülekande, kiiruse, salvestusvõimsuse, servtöötlusvõimsuse ja koostalitlusvõime poolest piisavalt arenenud;

44. rõhutab, et gigabititaristu määruse jõustamine ja rakendamine on vajalik ka selleks, et luua lubade ühtne kontaktpunkt ja tsentraliseeritud digitaalne loamenetlus, et vähendada viivitusi taristu kasutuselevõtul ning tagada ühtsed reeglid taristule juurdepääsu, hinnakujunduse ja keskkonnamõju hindamise kohta; nõuab sellega seoses suuri pingutusi selles valdkonnas;

45. on seisukohal, et ELil peab olema tugev küberturvalisuse kaitse kõigis elutähtsa taristu sektorites koos rangemate meetmetega 5G- ja 6G-võrkude suure riskiga müüjate riskide vähendamiseks, tagades väikese raadiusega tugijaamade ja suurte sidemastide tiheda kasutuselevõtu, eelkõige ebajärjekindla katvusega linna- ja maapiirkondades, ning tagades taristu kestlikkuse ja

energiatõhususe, et toetada Euroopa ülemaailmset konkurentsivõimet digitaalmajanduses;

Spekter

46. kutsub komisjoni ja liikmesriike üles tegema tööd spektri jaotamise paremaks koordineerimiseks, eelkõige uute sageduste vabastamise varasema tuvastamise ja ühtlustamise kaudu, alustades 6 GHz sagedustest; nõuab raadiospektripoliitikat, mis edendaks investeeringuid Euroopas, sealhulgas spektri eraldamise poliitika ühtlustamise kaudu liikmesriikides, et kiirendada 5G kasutuselevõttu parimate tavade alusel, litsentsi pikema kehtivusaja edendamist ja juurdepääsu uuele spektrile, näiteks 6 GHz ülemisele sagedusalale, et rahuldada tulevast nõudlust ja võimaldada 6G kasutamist; on veendunud, et avaliku ja erasektori üksuste ühised jõupingutused on vajalikud, et suurendada Euroopa konkurentsivõimet ja mitte jääda maha maailma kõige kiiremini kasvavatest võrkudest, st nendest, mis asuvad Hiinas ja Lõuna-Koreas;

Satelliidid ja satelliitsidesüsteemid

47. rõhutab satelliidipõhise side tähtsust ELi digitaristu arendamisel, selle vastupanuvõime suurendamisel, ELi osalejate suutlikkuse tugevdamisel ja ELi-välistest teenuseosutajatest sõltuvuse vähendamisel, eelkõige kaitsevaldkonnas; rõhutab vajadust pakkuda äärealade ja maapiirkondade tarbijatele alternatiivseid ühenduvuslahendusi;

48. rõhutab ELi kosmoseprogrammi kui ELi suveräänsuse ühe tugisamba strateegilist rolli Galileo ja EGNOSe tipptasemel ja turvaliste asukohamääramis-, navigatsiooni- ja ajamääramisteenuste ning GOVSATCOMile kulutõhusate satelliitsideteenuste pakkumisel; märgib, et see võimaldab ELil ja selle liikmesriikidel suurendada oma satelliitsuutlikkust, sealhulgas asukohatuvastuse, Maa seire, kosmose jälgimise ja ühenduvuse valdkonnas; peab kiiduväärseks eriti ELi GOVSATCOMi ja IRIS^2 programme, mille eesmärk on tagada turvaliste, usaldusväärsete ja kulutõhusate riiklike satelliitsideteenuste kiire ja pikaajaline kättesaadavus ELi ja liikmesriikide ametiasutustele, kes haldavad julgeoleku seisukohast olulisi taristuid ja missioone;

49. taunib suurt sõltuvust ELi-välistest andmetest kosmoseobjektide seirel ja jälgimisel; rõhutab, et Euroopa peab kiiresti tugevdama oma suutlikkust ja taristut kosmose olukorrast ülevaate saamise valdkonnas, et tagada strateegiline autonoomia ja julgeolek; kutsub komisjoni ja liikmesriike üles märkimisväärselt suurendama investeeringuid ELi omanduses olevatesse jälgimis- ja seirevahenditesse ning töötama välja tõhusad mehhanismid teabe jagamiseks liikmesriikide vahel, mis võimaldavad Euroopal sõltumatult jälgida ja kaitsta oma elutähtsat kosmosetaristut;

50. rõhutab, kui oluline on erasektori kaasamine kanderakettide tehnoloogiasse, et veelgi kiirendada IRIS² kasutuselevõttu; rõhutab, kui oluline on edendada tugevat ja konkurentsivõimelist Euroopa kanderakettide sektorit erasektori suurema kaasamise ning eelneva ja järgneva etapi tootmisharude toetamise kaudu; kutsub komisjoni üles edendama Euroopa kosmosetööstuse poliitikat, mis tugevdab suveräänsust kosmosetehnoloogia ja -teenuste valdkonnas, vähendades strateegilist sõltuvust ja parandades Euroopa kosmoseprogrammide operatiivjuhtimist;

51. nõuab sel eesmärgil konkreetseid meetmeid, et hõlbustada kogu Euroopas satelliiditeenuste osutamist, sealhulgas määrates kindlaks ühised menetlused ja tingimused; nõuab samal ajal ausat konkurentsi koos selgete ja jõustatavate reeglitega kõigi ELi turule sisenevate satelliitide kogumite jaoks;

52. märgib, et satelliitvõrkudes on praegu latentsusajaga seotud mitu probleemi, ning tunnistab, et satelliitvõrkude integreerimine 5G tehnoloogiaga ja tulevasse 6G tehnoloogiasse on maapealsete võrkude ulatuse ja vastupidavuse laiendamisel keskse tähtsusega;

Kõrgjõudlusega andmetöötluse süsteemid

53. tunnustab viimastel aastatel kõrgjõudlusega andmetöötluse tõhustamisel tehtud edusamme; kutsub komisjoni üles ELi kõrgjõudlusega andmetöötluse keskustes andmetöötlusvõimsust pidevalt integreerima ja suurendama, et tõhustada tehisintellekti mudelite treenimist ja valmistuda superandmetöötluse edasisteks edusammudeks;

54. kutsub komisjoni üles töötama välja kooskõlastatud strateegia, mille eesmärk on ületada lõhe Euroopa tipptasemel kõrgjõudlusega andmetöötluse tehnoloogia ja selle praktilise ja skaleeritava kasutuselevõtu vahel kõigis tööstusharudes, sealhulgas luues avaliku superandmetöötlusvõrgu; märgib, et see strateegia peaks edendama koostööd avaliku sektori asutuste ja erasektori partnerite, sealhulgas VKEde vahel, tagamaks, et Euroopa kõrgjõudlusega andmetöötluse suutlikkusest saab majandusliku konkurentsivõime ja tehnoloogilise suveräänsuse peamine liikumapanev jõud;

55. rõhutab, et kõrgjõudlusega andmetöötluse keskused peavad tagama tehisintellekti alusmudelite, generatiivse tehisintellekti ja rakendusliku tehisintellekti arendajatele ja juurutajatele juurdepääsu: märgib, et ühisettevõtte EuroHPC keskused peaksid olema kättesaadavad nende kasutuseesmärkide, eelkõige VKEde, idu- ja kasvufirmade jaoks; rõhutab, et seda peavad sujuvalt täiendama algatused, mis võimaldavad tehisintellekti arendamist ja kasutuselevõttu ELis;

56. väljendab heameelt uute tehisintellektivabrikute loomise üle; rõhutab, et tehisintellektivabrikud ajakohastavad ühisettevõtte EuroHPC superarvuteid, et pakkuda tehisintellekti jaoks

andmetöötlusvõimsust ning toetada idu- ja kasvufirmasid üldotstarbeliste ja usaldusväärsete tehisintellektimudelite treenimisel ja ulatuslikul arendamisel;

Arvutiriistvara: pooljuhid, kiibid ja kvantkiibid

57. on veendunud, et on vaja võtta kiireloomulisi meetmeid, et hoogustada ELis pooljuhtide tootmist, parandada tarneahela vastupanuvõimet strateegiliste ülemaailmsete partnerluste loomise, idufirmade ja innovatsiooni soodustamise, täiustatud pooljuhtide arendamisel piiriülese koostöö edendamise ning rahaliste stiimulite, regulatiivse toetuse ja turulepääsu kaudu;

58. rõhutab, et vaja on õiguskindlust, et toetada pooljuhtide arendamist, tagades kriitilise toorme jaoks turvalised tarneahelad ja vältides investeeringute ebakindlusest tingitud häireid;

59. nõuab tungivalt, et tehisintellektikiipide piisava pakkumise tagamisele ELis omistataks äärmiselt suur poliitiline tähtsus ja see seataks ELi digitaaltööstuse poliitika keskmesse; märgib, et nõudlus tehisintellektikiipide järele on suurenenud tänu rakenduste laiendamisele pilvandmetöötluses, ääreseadmetes, autonoomsetes süsteemides ja generatiivses tehisintellektis;

60. kutsub komisjoni üles reageerima uuele geopoliitilisele tegelikkusele ja digitaalsete tarneahelate survevahendina kasutamisele; nõuab tungivalt, et komisjon leiaks läbirääkimiste teel lahenduse USA keelule eksportida tehisintellektikiipe 16 ELi liikmesriiki;

61. kutsub komisjoni üles seadma kiibimääruse läbivaatamise keskmesse täiustatud tehisintellektikiibid, sealhulgas nende projekteerimise ja tootmise; kutsub komisjoni üles esitama sel aastal läbivaatamise, milles esitatakse praegusele geopoliitilisele tegelikkusele tuginev pikaajaline strateegia, mis suurendab Euroopa strateegilist hädavajalikkust tehnoloogilise juhtpositsiooni, piisava tootmissuutlikkuse ning tugeva teadus- ja arendustegevuse ökosüsteemi kaudu, mis on oluline, et tagada Euroopa suveräänsus üha keerulisematel aegadel; on veendunud, et väga oluline on tugevdada teadusuuringute, koolituse, tarnijate ja tugeva avaliku taristu koostoimet, et kiirendada teadus- ja arendustegevust, katsetamist ja lõpuks täisvõimsusega tootmist;

62. on veendunud, et EL peaks suurendama oma jõupingutusi kvantkiipide arendamisel, kui ta soovib, et ELi kvanttehnoloogia tööstusinnovatsiooni tulemusel välja töötatud lahendused jõuaksid kiiremini turule;

63. kutsub komisjoni üles toetama laialdaselt kasutatavate kiipide tootmist ELis, nt elektroonikaseadmete ja autode jaoks; kutsub üles toetama selliste kiipide väljatöötamist, mis vähendavad digisektori energiatarbimist;

64. rõhutab vajadust toetada ringmajanduse toimimist ning tuletab meelde, et info- ja kommunikatsioonitehnoloogia tooted ning muu elektroonika kuuluvad määruse (EL) 2024/1781[27] alusel 2025. aasta aprilliks vastu võetava tööplaani prioriteetsete tooterühmade hulka;

65. on veendunud, et tulevase mitmeaastase finantsraamistiku raames tuleb eraldada rahalisi lisavahendeid pooljuhtide tootmisvõimsuse ning muude järgmise põlvkonna pooljuhitehnoloogia ja -protsesside (nt footonkiibid, laia ribalaiusega kiibid ning projekteerimine, tootmine, katsetamine, monteerimine ja täiustatud pakendamine) arendamiseks ELis;

Pilvteenused

66. tunnistab, et turg vajab suveräänseid lahendusi, mis võimaldavad teatavate tundlike andmete kategooriate puhul andmete üle suuremat kontrolli, ning tunnistab riske, mis on seotud tuginemisega üksikutele turgu valitsevatele teenuseosutajatele; nõuab strateegiat, mille eesmärk on vähendada sõltuvust välismaistest pilvandmetöötluse pakkujatest, edendades samal ajal Euroopa alternatiive;

67. märgib, et arutelud ELi pilvteenuste küberturvalisuse sertifitseerimise kava üle ei ole andnud mingeid tulemusi; juhib tähelepanu suveräänsusega seotud kaalutlustele, eelkõige seoses siduvate õiguskordade eksterritoriaalsusega, mida ei saa lahendada tehniliste aruteludega; kutsub komisjoni üles tegema kavandatavas pilvandmetöötluse ja tehisintellekti arendamise õigusaktis ettepaneku sõltumatu pilve määratluse ja selle kohaldamisala kohta;

68. märgib, et tuleb tagada andmete salvestamine ja andmetöötlusvõimsus ning hajus-andmetöötluse taristu; kutsub komisjoni üles tagama, et pilvandmetöötluse kasutajad saaksid valida lahendusi, mis vastavad nende vajadustele, kõrvaldades kiiresti teenuseosutaja vahetamise takistused ja mitmekesistades teenuseosutajaid mitmikpilvestrateegiate abil ning edendades konkurentsivõimelist Euroopa pilvandmetöötluse turgu, vähendades seeläbi sõltuvust üksikutest teenuseosutajatest ja suurendades digitaalset suveräänsust;

69. kutsub komisjoni üles võimendama selliseid algatusi nagu 8ra ja IPCEI CIS (üleeuroopalist huvi pakkuv tähtis projekt – pilvetaristu ja -teenused), et edendada detsentraliseeritud pilve- ja servataristut, mis on suveräänsuse võimaldajad ning aitavad vähendada sõltuvust

---

[27] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. juuni 2024. aasta määrus (EL) 2024/1781, millega kehtestatakse kestlike toodete ökodisainինõuete sätestamise raamistik, muudetakse direktiivi (EL) 2020/1828 ja määrust (EL) 2023/1542 ning tunnistatakse kehtetuks direktiiv 2009/125/EÜ (ELT L, 2024/1781, 28.6.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1781/oj).

välismaistest teenuseosutajatest ja tagada vastupanuvõime, suurendades samal ajal Euroopas tegevuspaindlikkust;

Tehisintellektisüsteemid

70. väljendab heameelt algatuse „InvestAI“, sealhulgas tehisintellekti gigatehaste üle; rõhutab, et Euroopa peab olema tehisintellekti mudeli treenimisel, teadusuuringutes ja kvantandmetöötluses toimuvas arengus ülemaailmne liider; kavatseb tehisintellekti arendamist ka edaspidi toetada, käivitades selliseid algatusi nagu tehisintellektivabrikud, et pakkuda idufirmadele, kasvufirmadele ja teadlastele andmetöötlusvõimsust;

71. kutsub komisjoni üles veelgi toetama Euroopa tehisintellekti kavandamist ja arendamist ning võtma vastu poliitika ja meetmed, mis võimaldavad Euroopa tööstussektoritel saada kasu nende andmetest ja tehisintellekti kasutuselevõtust;

72. rõhutab, et tehisintellektil põhinevate uuenduste hilinenud kasutuselevõtt takistab ELis tehnoloogia arengut, turu konkurentsivõimet ja digiüleminekut;

73. loodab, et avaliku ja erasektori rahastamismudel avab enneolematud erainvesteeringud tehisintellekti, mis annab idufirmadele ja tööstusele juurdepääsu superarvutitele;

Kvanttehnoloogia

74. tunnistab, et kiiresti on vaja koostada kvanttehnoloogia arendamise, sealhulgas kvantandmetöötluse ja kvantkrüpteerimise selge tegevuskava, tagades, et avaliku ja erasektori investeeringud toovad kaasa käegakatsutavad turustatavad rakendused;

75. kutsub komisjoni üles hindama olemasolevaid riigisiseseid kvantliivakasti raamistikke ja seda, kuidas kehtivaid õigusakte nende suhtes kohaldatakse, et vältida turu killustatust; väljendab heameelt selle üle, et komisjoni konkurentsivõime kompassis anti teada kvanttehnoloogia strateegiast ja kvanttehnoloogia määrusest;

76. nõuab tungivalt, et komisjon tagaks, et kvanttehnoloogia määrusega, millele on lisatud mõjuhinnang, muudetakse Euroopa kvanttehnoloogia tipptaseme ja innovatsiooni valdkonnas juhtivaks piirkonnaks, investeerides teadus- ja arendustegevusse ning innovatsiooni, kaasates rahalisi vahendeid Euroopa kvantökosüsteemi, suutlikkuse ja tootmise suurendamiseks ning tagades Euroopa juhtivate kvantuuringute turustamise Euroopas; toonitab, et see peaks pakkuma käegakatsutavaid tehnoloogilisi rakendusi, edendades poliitikat, mis kiirendab tehnoloogilist küpsust ja hõlbustab teadusuuringute tulemusel välja töötatud lahenduste turuleviimist;

77. nõuab sihipäraseid investeeringuid, tööstuse koostööd ja õigusraamistikke, mis toetavad kvanttehnoloogia arendamist, laiendamist ja turuleviimist peamistes sektorites;

78. nõuab postkvantkrüptograafia valdkonnas koordineeritud ELi strateegiat, et kaitsta andmeid tulevaste küberohtude eest;

Andmekeskused

79. kutsub komisjoni üles toetama ökosüsteeme, mida kasutatakse tööstussektorites sektoripõhiste andmete jagamisel, edendades koostööd ja soodustades innovatsiooni, säilitades samal ajal andmesuveräänsuse ja tagades kooskõla ELi normidega, nagu on sätestatud andmemääruses; nõuab tungivalt, et komisjon tagaks igati, et turgu valitsevad turuosalised ei kehtestaks andmetele juurdepääsul ja nende jagamisel VKEdele ja keskmise suurusega ettevõtjatele ebaõiglasi tingimusi;

80. on veendunud, et tuleb tagada omavahel ühendatud taristu, mis võimaldaks andmekeskustel teha ühiste standardite alusel kiire ühenduse juures tõhusat koostööd, säilitades samal ajal paindlikkuse, turvalisuse ja skaleeritavuse; on veendunud, et selline ühendatud süsteem aitaks tagada hajutatud varuvõimsuse, nii et andmed ja teenused jääksid kättesaadavaks ka andmekeskuse tõrke korral;

81. kutsub komisjoni üles seadma esikohale platvormide koostalitlusvõime, mis võimaldab andmete sujuvat integreerimist ettevõtjate ja sektorite vahel kooskõlas andmemääruse nõuetega, millega nähakse ette andmete ülekantavus ja koostalitlusvõime kohustused pilv- ja servtöötluse teenuste puhul; rõhutab, et nende sätete täitmine tuleb tingimata tagada, et vältida sõltuvust müüjast ja tagada, et Euroopa tööstusökosüsteemid saavad võimendada andmepõhist innovatsiooni ilma tehniliste ja lepinguliste tõketeta;

82. tuletab meelde, et komisjon plaanib andmekeskused muuta 2030. aastaks kliimaneutraalseks ja väga energiatõhusaks; peab vajalikuks parandada andmekeskuste integreerimist energiasüsteemiga, keskendudes soojuse taaskasutamisele ja pakkudes paindlikkusteenuseid vastavalt elektrivõrgu vajadustele; tunnistab vajadust stimuleerida teadusuuringuid jahutuse ja energiatõhusate protsessorite valdkonnas, samal ajal kui eritähelepanu tuleks pöörata ELi andmekeskuste toetamisele; nõuab tungivalt, et komisjon tagaks andmekeskuste operaatoritele kehtivate õiguslike nõuete selge ja järjepideva rakendamise kõigis ELi õigusaktides ja liikmesriikides;

83. kutsub komisjoni ja liikmesriike üles suurendama ja suunama avaliku sektori investeeringuid ning stimuleerima erainvesteeringuid digitaristusse, et võimaldada andmekeskuste kasvu ja ajakohastamist;

Merekaablid

84. kutsub komisjoni üles võtma koordineeritud meetmeid, et kaitsta merekaableid, tugevdada kaablite turvalisust ja kaabliparandussuutlikkust; rõhutab, et tuleb jätkata investeerimist uute merekaablite paigaldamisse, et tagada varuvõimsus; väljendab heameelt ELi rolli üle selliste projektide kaasrahastamisel, et parandada digitaalset taristut ja ühenduvust kõigis liikmesriikides; kutsub komisjoni üles uurima võimalikku koostoimet merealuse digi- ja energiataristu hoolduse vahel;

85. rõhutab, kui oluline on parandada ELi ja liikmesriikide parandamissuutlikkust ja reageerimismehhanisme, et tulla toime merekaablihäiretega, kuna need kaablid on olulised turvalise ja katkematu side säilitamiseks; rõhutab rahvusvahelise koostöö tähtsust sihilikult kahjustatud kaablite parandamisel ja vajalike investeeringute hõlbustamisel ning nõuab ELis asuva kiirremondilaevastiku loomist, et tagada häirete korral ühenduste kiire taastamine ja talitluspidevus; kutsub komisjoni üles hindama reguleerivaid meetmeid, et tagada õiglane juurdepääs ja turvalisus, olenemata sellest, kas taristud on era- või riigi omandis;

86. väljendab heameelt kaablite turvalisuse tegevuskava vastuvõtmise üle, mis koosneb neljast sambast: ennetamine, avastamine, reageerimine ja parandamine ning heidutus; toonitab tegevuskava täieliku ja õigeaegse rakendamise tähtsust; nõuab praeguses geopoliitilises kontekstis tungivalt suuremaid investeeringuid tehnoloogiasse, et tugevdada veealuse ja avameretaristu turvalisust ja vastupidavust;

87. kutsub komisjoni üles edendama teadusuuringuid ja innovatsiooni, et võimaldada kaabliturbevaldkonnas tipptasemel tehnoloogilisi uuendusi, sealhulgas varajase hoiatamise süsteeme ja tehisintellektil põhinevat ohuhindamist;

88. nõuab tungivalt, et komisjon vaataks läbi olemasolevad vahendid, mille eesmärk on üleeuroopalise tähtsusega kaabliprojektide toetamiseks tehtavaid erainvesteeringuid paremini võimendada; kutsub komisjoni üles lisama merekaabliprojektid üleeuroopalist huvi pakkuvate tähtsate projektide loetellu; tunnistab, et üleeuroopalist huvi pakkuvate tähtsate projektidega seotud taotlus- ja haldusmenetlust tuleb ühtlustada ja lihtsustada;

Küberturvalisus

89. tuletab meelde eelmisel ametiajal tehtud seadusandlikku tööd, mille eesmärk on märkimisväärselt parandada ELis küberturvalisust; väljendab eelkõige heameelt küberkerksuse määruse, kübersolidaarsuse määruse ja küberturvalisuse 2. direktiivi vastuvõtmise üle; rõhutab, et need meetmed tuleb ellu rakendada ja nende võtmine tagada ühtselt ja aegsasti;

90. kutsub komisjoni üles esitama küberturvalisuse määruse kohta hindamisaruande ja esitama selle läbivaatamiseks õigusakti

ettepaneku, et tugevdada ELi küberturvalisuse raamistikku, pöörates erilist tähelepanu suveräänsuse ja julgeoleku koosmõjule; kutsub lisaks komisjoni üles tõhustama strateegilise ja elutähtsa taristu kaitset ning vältima välissekkumist üksuste poolt, kelle suhtes kohaldatakse eksterritoriaalseid õigusakte, ning kiirendama ELi küberturvalisuse sertifitseerimise kavade vastuvõtmise protsessi; nõuab ENISA volituste suurendamist, et koordineerida kriisidele reageerimist, jälgida elutähtsa taristu küberturvalisuse sertifitseerimist ja tagada küberturvalisuse standardite ühetaoline rakendamine kogu ühtsel turul;

91. rõhutab tulevase Euroopa sisejulgeoleku strateegia tähtsust küberturvalisuse ja elutähtsa taristu kaitse tugevdamisel;

92. märgib murega, et teise aruande kohaselt, mis käsitleb liikmesriikide edusamme 5G küberturvalisuse ELi meetmepaketi rakendamisel, ei ole 14 liikmesriiki veel rakendanud piiranguid suure riskiga tarnijate suhtes, mis tekitab suure turvanõrkuse; nõuab 5G-võrkude turvalisuse tagamist käsitleva ELi meetmepaketi täielikku rakendamist, et vähendada sõltuvust suure riskiga müüjatest; kutsub komisjoni üles muutma meetmepaketi siduvaks, eelkõige seoses elutähtsa taristu valdkonnas tegutsevate suure riskiga müüjatega;

Lihtsustamine

93. märgib, et tõelise tehnoloogilise suveräänsuse saavutamiseks peavad ELil olema elujõulised kaubanduslikud alternatiivid; rõhutab, et EL peab kiiremas korras järgima ulatuslikku lihtsustamise ja bürokraatia vähendamise tegevuskava, et edendada innovatsioonisõbralikku keskkonda, mis suudab toetada konkurentsivõimelisi Euroopa alternatiive domineerivatele ülemaailmsetele digitaalvaldkonna osalejatele; rõhutab, et ülemäärane halduskoormus, killustatud õigusraamistikud, lõpuleviimata digitaalne ühtne turg ja liiga keerulised vastavusmenetlused mõjutavad ebaproportsionaalselt Euroopa idu- ja kasvufirmasid ning VKEsid, piirates nende suutlikkust konkureerida ülemaailmsel tasandil; tunnistab, et EL peaks seetõttu seadma prioriteediks õigusaktide ühtlustamise ja digitaalse ühtse turu süvendamise, tagades, et õigusaktid on proportsionaalsed, innovatsioonipõhised ega takista Euroopa tehnoloogiliste lahenduste väljatöötamist;

94. rõhutab, et uued seadusandlikud ettepanekud peavad olema kooskõlas parema õigusloome põhimõtetega, tagades, et iga uue konkurentsivõimet mõjutava digipoliitika meetmega kaasneb mõjuhinnang, sealhulgas konkurentsivõime, VKEde ja väikeste keskmise turukapitalisatsiooniga ettevõtjate kontroll, mille käigus hinnatakse, kas konkreetne õigusakt on vajalik ja proportsionaalne ega tekita ettevõtjatele, eelkõige VKEdele tarbetut koormust, ning seega hinnatakse selle mõju konkurentsivõimele, investeerimisväljavaadetele ja tarbijate heaolule;

95. toonitab, et ELi õigusaktide lihtsustamisega ei tohi seada ohtu kodanike ja ettevõtjate põhiõigusi ega seega ohustada õiguskindlust; on veendunud, et ühtegi lihtsustamisettepanekut ei tohiks esitada kiirustades ega esitada ilma hoolika kaalumise, konsulteerimise ja mõjuhinnanguta;

96. väljendab heameelt komisjoni võetud kohustuse üle rakendada ELi õigusaktides täielikult ettevõtjate koormuse vähendamise põhimõtet; kutsub seetõttu komisjoni üles suurendama pingutusi, seades eesmärgiks kõrvaldada ettevõtjate jaoks rohkem kulusid ja halduskoormust võrreldes kasuga, mis tuleneks ELi tasandil samas poliitikavaldkonnas kehtestatavatest uutest regulatiivsetest nõuetest, et kõrvaldada turule sisenemise tõkked ning aidata Euroopa ettevõtetel laieneda ja kasvada;

97. kutsub komisjoni üles tagama ELi digivaldkonna õigusaktide järjepideva lihtsustamise, rakendamise ja täitmise tagamise digipaketi kaudu, ühtlustades määratlusi ja aruandlusmenetlusi, hinnates aruandluskohustuste leevendamise viise ning vähendades tööstuse ja valitsuse vahelist lõhet;

98. on veendunud, et ettevõtjate ja novaatorite toetamine Euroopasse jäämisel, arendades ELi atraktiivse ja paindliku ettevõtluskeskkonnana, on tehnoloogilise suveräänsuse tugevdamise võti; rõhutab sellega seoses, et vältida tuleks ülemäärast reguleerimist ja halduskoormust ning et ELi reeglid peaksid olema selged, järjepidevad, prognoositavad, proportsionaalsed ja tehnoloogianeutraalsed, hoides seeläbi regulatiivse keskkonna ülemaailmselt konkurentsivõimelise; on veendunud, et uued riigihankemeetodid ning regulatiivliivakastide ja katsestendide arendamine peaksid samuti aitama kaasa innovatsioonisõbraliku raamistiku loomisele;

99. väljendab heameelt komisjoni ettepaneku üle võtta vastu 28. režiim, tunnistades, et ühtsed, kogu ELi hõlmavad ühtlustatud normid muudavad kardinaalselt digiinvesteeringuid ja innovatsiooni; on veendunud, et regulatiivse killustatuse vähendamine 27 liikmesriigi õiguskorras suurendab erainvesteeringuid, vähendab nõuete täitmisega seotud kulusid ja kiirendab järgmise põlvkonna digitaristu ning toodete ja teenuste kasutuselevõttu; ergutab komisjoni tagama, et selles raamistikus käsitletaks konkreetselt digisektori regulatiivseid tõkkeid, nagu lubade andmine ja piiriülesed andmevood, et luua tõeline digitaalne ühtne turg;

100. nõuab tungivalt, et komisjon looks ühtse kontaktpunkti, et lihtsustada erasektori juurdepääsu ELi rahastamismehhanismidele, tagades, et eraettevõtjad, VKEd ja idufirmad saavad digitaalsetes investeerimisprogrammides hõlpsamini osaleda;

Energeetika

101. rõhutab, et andmekeskused avaldavad elektrivõrkudele lisasurvet, mistõttu on hädavajalik neid ennetavate investeeringutega tugevdada; rõhutab, et andmekeskused võivad aidata ka võrku stabiliseerida, osaledes nõudluse poole paindlikkuses; nõuab meetmeid selle stimuleerimiseks, tuginedes Euroopa elektrituru reformi läbivaatamise rakendamisele;

102. kutsub komisjoni ja liikmesriike üles esitama ettepanekuid ja rakendama vahendeid, mis tagavad andmekeskuste kasvava energianõudluse korrapärase planeerimise, hõlbustades nende strateegilist paigutamist olemasolevate energiaallikate lähedale ja minimeerides seeläbi sõltuvust laiemast võrgutaristust;

103. tunnistab, et kiudoptilised võrgud on traditsiooniliste vaskpaarvõrkudega võrreldes energiatõhusamad; tunnistab, kui oluline on vähendada energiatarbimist andmeedastuses ning tagada pikaajaline stabiilsus ja tõhusus;

104. kutsub komisjoni üles tagama usaldusväärse ja piisava puhta energia ja nullnetotehnoloogia pakkumise, et toetada tuleviku digitaristut;

Oskused

105. tunnistab tungivat vajadust kõrgema kvalifikatsiooniga spetsialistide järele digivaldkonnas, et saavutada ELi strateegilised eesmärgid; kutsub liikmesriike üles töötama välja riiklikud strateegiad ja stiimulid, et hoida Euroopa talente ja meelitada ligi maailma parimaid digispetsialiste, tugevdades seeläbi ELi innovatsioonisuutlikkust ja tehnoloogilist juhtpositsiooni;

106. rõhutab, kui oluline on kaotada digioskuste ning MATI valdkonna oskuste nappus, et suurendada tehnoloogilist vastupanuvõimet, innovatsioonisuutlikkust ja avatud strateegilist autonoomiat; kutsub liikmesriike üles suurendama investeeringuid digiõppesse, täiend- ja ümberõppesse, eelkõige rohe- ja digipöörde jaoks olulistes valdkondades; toetab selliste investeeringute prioriteediks seadmist, millega käsitletakse digioskuste nappust, eelkõige tehisintellekti, küberturvalisuse, andmeanalüüsi ja puhta tehnoloogia valdkonnas, et toetada innovatsiooni ja tehnoloogilist suveräänsust;

107. nõuab riiklikul tasandil kooskõlastatud strateegiaid, et parandada juurdepääsu kvaliteetsele MATI-haridusele, edendada elukestvat õpet ning meelitada talente IKTsse ja sellega seotud valdkondadesse; ergutab looma partnerlusi avaliku sektori asutuste, tööstuse ja haridusasutuste vahel, et tagada kooskõla õppekavade ja turu muutuvate vajaduste vahel;

108. nõuab suuremaid pingutusi digikirjaoskuse ja oskuste parandamiseks kõigis demograafilistes rühmades, keskendudes MATI-valdkonna alusharidusele, kutseharidusele ja -õppele ning elukestvale õppele digitehnoloogia valdkonnas; soovitab viia riiklikud haridus- ja koolitusstrateegiad kooskõlla ELi digikümnendi eesmärgiga, mille

kohaselt on 2030. aastaks elementaarsed digioskused 80 %-l elanikkonnast, keskendudes sooteadlikule poliitikale, et suurendada naiste osalemist IKT ning MATI valdkondades; kutsub ELi institutsioone üles astuma konkreetseid samme, et täita kohustusi, millele on osutatud Euroopa deklaratsioonis digiõiguste ja -põhimõtete kohta digikümnendiks, nii ELi raames kui ka liidu koostöös kolmandate riikidega;

109. toetab ELi ühtse digitaalsete ja tehniliste oskuste sertifitseerimise raamistiku loomist, et parandada liikmesriikide vahel kvalifikatsioonide tunnustamist ja ülekantavust;

110. ergutab Euroopa Investeerimispanka ja riiklikke arenguasutusi toetama digivaldkonna talentide hoidmist, kaasinvesteerides Euroopa süvatehnoloogia idufirmadesse, tagades, et ELi rahastatud innovatsioon jääb piirkonda ja aitab kaasa Euroopa tehnoloogilisele suveräänsusele;

Teadusuuringud ja innovatsioon

111. tunnistab teadusuuringute ja nende tulemusel välja töötatud lahenduste turuleviimise vahelise lõhe ületamise tähtsust ning kutsub komisjoni üles edendama ELis innovatsiooni väärtustamist;

112. on veendunud, et Euroopa suutlikkus muuta teadusuuringud turukõlblikeks lahendusteks on äärmiselt oluline, et luua vajalik võimekus ja vähendada sõltuvust ELi-välistest tehnoloogiatest;

113. rõhutab, et rahalisi vahendeid tuleb eraldada strateegiliselt, et kiirendada selliste lahenduste väljatöötamist ja turuletoomist, millega tugevdatakse Euroopa tehnoloogilist vastupanuvõimet ja edendatakse innovatsiooni; toonitab seda, kui oluline on paindlikum ja tipptasemel põhinev rahastamisstruktuur, eelkõige selleks, et parandada teadusuuringute muutmist tööstuslikeks rakendusteks; nõuab suuremaid investeeringuid teadusuuringutesse ja innovatsiooni, et tugevdada Euroopas teadmisi ja tehnoloogilist suutlikkust, ning nõuab, et ELi teadus- ja arendustegevuse ning innovatsiooni rahastamine põhineks avatud konkurentsil ja tipptasemel;

114. toonitab, et innovatsiooni ökosüsteemi loomiseks on vaja tööstusinnovatsiooni toetavat poliitikat, sealhulgas sihtotstarbelisi investeeringuid peamistesse strateegilistesse tehnoloogiatesse, mille osas Euroopa saab maailmas juhtpositsiooni saavutada, näiteks kvantarvutusse;

115. on veendunud, et erainvesteeringud teadus- ja arendustegevusse ning innovatsiooni on äärmiselt olulised, ning nõuab, et EL looks stiimuleid, mis võimendaksid tõhusalt erasektoripoolset rahastamist elutähtsate tehnoloogiate arendamiseks, muu hulgas avaliku ja erasektori partnerluste kaudu;

116. rõhutab tungivat vajadust tugevamate stiimulite järele erasektori kapitali kaasamiseks tehnoloogiapõhisesse innovatsiooni; ergutab liikmesriike võtma kasutusele sihipärased fiskaalstiimulid, regulatiivse lihtsustamise ja riskijagamisvahendid, mille eesmärk on meelitada tehnoloogia- ja digitaalsektorisse erakapitali; rõhutab vajadust ühtlustada piiriüleseid kapitalivooge ühtsel turul, et hõlbustada uuenduslike Euroopa idufirmade juurdepääsu rahastamisele;

Standardid

117. on kindlalt veendunud, et koostalitlusvõime ja ELi standardite edendamine on tehnoloogiasektori konkurentsivõime edendamiseks ülitähtis, kuna selle abil tagatakse, et tooted on omavahel ühendatud ja toimivad, ning seeläbi edendatakse innovatsiooni ja avatud turge; tuletab meelde, et nii koostalitlusvõime kui ka ühised tehnoloogilised standardid sillutavad teed ühtse turu toimimisele;

118. rõhutab, et komisjon peab suurendama oma osalust olemasolevates ülemaailmsetes standardimisstruktuurides ja keskenduma Euroopa standardite rahvusvahelisele kasutuselevõtule alt üles lähenemisviisi abil, vältides tsentraliseerimist;

Partnerlused

119. väljendab heameelt ELi võetud kohustuse üle pidada läbirääkimisi digikaubanduse lepingute üle, mis hõlbustavad partnerriikidega turvalise ja konkurentsivõimelise digitaristu arendamist; ergutab komisjoni suurendama pingutusi, et pidada digikaubanduse lepingute üle läbirääkimisi täiendavate partnerriikidega;

120. kutsub komisjoni üles kiirendama tehnilist koostööd mitmepoolsetel foorumitel, nagu G7, Majandusliku Koostöö ja Arengu Organisatsioon ning Maailma Kaubandusorganisatsioon (WTO), et töötada välja e-valitsuse, tehisintellekti reguleerimise, piiriüleste andmevoogude ja kujunemisjärgus tehnoloogiate ülemaailmsed standardid;

121. nõuab tungivalt, et komisjon edendaks läbirääkimisi WTO e-kaubanduse moratooriumile püsiva lahenduse leidmiseks, et vältida digitaalsete tariifide kehtestamist ning tagada, et rahvusvaheline digikaubandus jääb avatuks, prognoositavaks ja innovatsiooni soodustavaks;

o
o o

122. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule ja komisjonile.